

VA-avdelningen
VA-staben
Björn Hägg

Styrelsen för Stockholm Vatten AB

Reviderade avtal avseende avloppsvattenrening med grannkommuner

FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen föreslås besluta

- att bemyndiga verkställande direktören att teckna avtal avseende hantering av avloppsvatten med Ekerö kommun, Järfälla kommun, Nacka kommun, Tyresö kommun och Sundbybergs kommun eller VA-huvudmannen i respektive kommun.
- att bemyndiga avdelningschef Sigrid De Geyter att teckna avtal avseende hantering av avloppsvatten med Haninge kommun.

Christian Rockberger
Verkställande direktör

Sigrid De Geyter
Avdelningschef
VA

Sammanfattning

SVOA har sedan länge tillhandahållit tjänster avseende både vattenförsörjning och avlopp till andra kommuner i regionen. För närvarande har SVOA avtal avseende hantering av avloppsvatten med kommunerna Ekerö, Järfälla, Sundbyberg, Nacka, Tyresö och Haninge. Eftersom det finns ett behov av att uppdatera och förtydliga villkor och förutsättningar i avtalen har utkast till nya avtal avseende avloppsvattenrening med berörda kommuner tagits fram. Bakgrund och innehåll presenterades av VD på styrelsemöte den 27 mars. Avtalen har ett sammanlagt värde om cirka 250-300 miljoner kronor per år. De nya avtalen avser säkerställa långsiktigt samarbete för effektiv avloppshantering inom regionen. Avtalen innebär ökad transparens och ökad likställighet för grannkommunerna och minskad risk för SVOA då ersättningsmodellen baseras på flerårsplanen. Avtalen innebär även en tydligare ansvarsfördelning mellan SVOA och grannkommunerna.

Styrelsen föreslår ge VD bemyndigande att underteckna nya avtal avseende avloppsvattenrening med Ekerö kommun, Järfälla kommun, Nacka kommun, Tyresö kommun och Sundbybergs kommun eller VA-huvudmannen i respektive kommun. När det gäller Haninge kommun finns det viss risk att VD kan betraktas som jävig, därför föreslås styrelsen att bemyndiga avdelningschef Sigrid De Geyter att teckna motsvarande avtal med Haninge kommun. Bemyndigandet omfattar även tecknande av tilläggsavtal eller liknande som är kopplade till avtalen avseende avloppsvattenrening.

Bakgrund

Tidigare avtal avseende avloppsvattenrening är tecknade vid olika tidpunkter och vissa avtal är tecknade redan 1970. Det finns ett behov av att modernisera avtalen för att anpassa villkoren till dagens och framtidens förutsättningar. För att medge större flexibilitet för SVOA och öka likställigheten för grannkommunerna behöver avtalens koppling till ett enskilt verk tas bort och istället avse tillhandahållande av en tjänst. De gamla avtalen sades upp i december 2023. Uppsägningstiden för Sundbyberg, Järfälla och Ekerö gick ut 2024-12-31 men avtalen förlängdes med 1 år till 2025-12-31. Haninge, Nacka och Tyresö har uppsägningstid till årsskiftet 2026-12-31. Nya avtal behöver tecknas under 2025. Avsikten är att teckna nya avtal med samtliga grannkommuner.

ÄRENDET

Juridiska förutsättningar

Avtal med grannkommuner avseende avloppsvattenrening är inte en del av SVOA:s uppdrag som VA-huvudman i Stockholms och Huddinge kommun. Avtalet omfattas inte heller av bestämmelserna i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Enligt bolagsordningen för Stockholm Vatten AB ingår det i föremålet för bolagets verksamhet att även driva affärsverksamhet inom VA-sektorn och att samverka med andra vatten- och avloppsintressenter i regionen. Enligt bolagsordningen ska verksamheten bedrivas i ägarens ställe, inom ramen för Stockholms och Huddinge kommuners kommunala kompetens och med beaktande av de kommunalrättsliga principerna. Att teckna avtal med grannkommuner avseende avloppsvattenrening får, med hänsyn till vad som framgår av bolagsordningen, anses falla inom ramen för bolagets uppdrag och verksamhet.

Processen för nya avtal

Under hösten 2024 och första kvartalet 2025 har nya utkast till avtal tagits fram av SVOA. Under arbetet med nya avtalsutkast har workshopar genomförts både med grannkommunerna och internt på SVOA för att fånga behov och önskemål av omfattning och innehåll i nya avtal.

Avtalsförslag skickades till grannkommunerna den 31 mars 2025. Under andra och tredje kvartalet 2025 kommer avdelningschef Sigrid De Geyter och VA-staben hålla möten med respektive grannkommun. Målsättningen är att nya avtal ska tecknas med respektive grannkommun senast 31 december 2025 för att träda i kraft 1 januari 2026.

Avtalens innehåll och villkor

Avtalens totala värde för SVOA uppgår till cirka 250-300 miljoner kronor per år.

Avtalen avser tjänsten avloppsvattenrening. Tjänsten avloppsvattenrening omfattar mottagning av avloppsvatten i förbindelsepunkt, bortledning genom SVOA:s huvudledningsnät för avloppsvatten, rening i avloppsreningsverk, utsläpp av renat vatten till recipient samt hantering av restprodukter. I de nya avtalen har det gjorts förtydliganden och anpassningar för att kunna hantera dagens och framtidens krav på avloppsvattenrening. Förändringarna gentemot tidigare avtal kan sammanfattas i följande punkter:

En målbild om partnerskap och regionalt samarbete: En inledande längre avtalstid om 10 år. Därefter förlängs avtalen med 3 år i taget om inte uppsägning sker senast 3 år innan utgången av avtalstiden. Avtalen utformas för att anpassas till förändringar i lagstiftning och teknik samt långsiktig behovsplanering.

Ny ersättningsmodell och ekonomisk transparens: Ersättningen baseras på uppskattade kostnader och förbrukning i linje med den formella flerårsplanen, vilket ger en framåtriktad kostnadsutveckling och samma utgångspunkt som SVOA:s egen VA-taxa. Avgifterna täcker summan av relevanta drift- och kapitalkostnader för både bortledande och rening av avloppsvatten plus särskild ersättning baserad på bundet kapital.

Anläggningsneutralitet: Ett likvärdigt tydliggörande av att avtal avser köp av tjänst där SVOA ansvarar för VA-anläggningen och dess drift och investeringar efter förbindelsepunkt. Det liknar därmed principerna för dricksvattenavtalen och ger flexibilitet i att utveckla VA-anläggningen.

Tydliga kvalitets- och lagkrav: Striktare regler för vattenkvalitet, flödeskontroll och sanitära krav införs för att skydda SVOA:s reningsprocess. Avtalet anpassas efter EU:s krav och nationella krav, inklusive uppströmsarbete och reduktion av tillskottsvatten. Kommunen är ansvarig för att leverera avloppsvatten inom överenskomna ramar, medan SVOA ansvarar för mottagande och rening.

Driftssäkerhet och kapacitet: Kommunerna måste samarbeta med SVOA för att minska belastningen vid kapacitetsproblem, till exempel vid extrema vädersituationer. Viten införs för att säkerställa att satta nivåer av avloppsvattenflöden efterlevs.

SLUT